

**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА
И СТРУЧНА СЛУЖБА ЧАЧАК ДОО**

Тел. 032/320-710, Факс. 032/320-712, e-mail: ovcar@yu1.net psscacak@psss.rs

Број 12

Датум и место издавања: 15.12.2011. Чачак

Тираж: 350

БИЛТЕН

ДЕЦЕМБАР 2011.

САДРЖАЈ:

1. Гвожђе (Fe) у исхрани воћака - Мр Бранко Танасковић
2. Мис овца - Дипл. инг Љиљана Ћурчић
3. Систем заштите животне средине - стандард ISO 14001 - Дипл. инг Радован Шеварлић
4. Преглед цена са зелене и сточне пијаце – Дипл. инг. Снежана Драгићевић Филиповић

Гвожђе (Fe) у исхрани воћака

Гвожђе (Fe) је микроелемент који не улази у састав хлорофила код биљака, али је неопходан за његову синтезу. Улази у састав неких фермената и учествује у оксидационим процесима биљака (дусање и фотосинтеза). Такође, утиче на повећање садржаја органских материја, масти, угљених хидрата и беланчевина.

Код воћака гвожђе значајно доприноси отпорности свих врста према мразу, болестима и штеточинама. Поред биосинтезе хлорофила, у процесу раста и развоја воћака, важна улога гвожђа је у метаболизму азота, синтези есенцијалних органских једињења, као и у отпорности-односно виталности целог хабитуса.

У већини воћарских рејона земљишта имају, углавном, довољне количине гвожђа. Изузетни недостаци у појединим органима условљени су: високим садржајем калцијума, а некада и фосфора у земљишту, високом рН вредношћу земљишта, високом засићеношћу земљишта водом, или при наводњавању–већим садржајем бикарбоната и натријума у води, као и лошом дренажом земљишних парцела.

Уколико симптоми на стаблима указују на недостатак Fe, а рН земљишта је изнад 7,5, овакву алкалност требало би смањивати коришћењем сумпора, алуминијум сулфата или киселих азотних ђубрива.

Дефицит Fe у воћкама може се лако уочити по симптомима хлорозе. На младим листовима врхова младара, при јачем недостатку Fe уочава се светло жута, а касније и изразито жута боја. У неким случајевима, услед разградње хлорофила, такви листови добијају и беличасту боју. У оваквим условима, средином вегетације ови листови опадају, а врхови младара се суше. Тако се смањује вегетативна маса, родност и квалитет плодова. На старијој круни листови су знатно ситнији, бледо жути, са очуваном зеленом нерватуром. Плодови су мање крупноће и сочности. Најосетљивије врсте су: крушка, јабука, дуња, бресква, купина и цитруси.

Суфицит Fe у нашим воћњацима није карактеристичан, али се, генерално, оваква његова токсичност, индиректно манифестује као дефицит мангана.

У нашим воћњацима, поготово на песковитим и карбонатим земљиштима, низак садржај Fe може изазвати хлорозу на стаблима. За њено отклањање препоручују се: фери-сулфат; фери-сулфат; фери-амонијум и сл. (преко земљишта или фолијарним путем). Такође, добре резултате даје примена гвожђе-хелата. Прскање са Fe-ЕДТА требало би обавити 0,3-0,5 % раствором више пута током вегетације. У случају њихове примене преко земљишта, препоручује се растурање око 50-150 грама по стаблу, мада је ефикасније коришћење наведене количине у виду 1-2 % воденог раствора.

Око стабла са уоченом хлорозом, на удаљености 1-1,5 m ископају се 3-4 рупе од 15-30 cm, у које се сипа раствор, а затим рупе затрпају. Применом преко земљишта, хелати делују 2-3 године, док фолијарно третирање требало би обављати сваке године. Препоручљива је и употреба хелата у води за наводњавање кроз системе „кап по кап“ (5 gr Fe-EDTA по стаблу).

Многи стручњаци сматрају да је дефицит Fe најефикасније надоместити преко отвора на стаблу, при чему је његова дубина пропорционална пречнику стабла. Тако, у

стабло дебљине 5 до 30 cm буше се отвори дубине 5 cm у које се ставља по 1 g једињења гвожђе-цитрата или сулфата, док у стабла пречника преко 32 cm у избушене рупе од 7,5 cm ставља се 2 g овог једињења. Самим тим, метода је применљива код симптома хлорозе на старијим засадима, док код младих засада, превасходно се морају решавати узроци који доводе до ове појаве.

Мр Бранко Танасковић

Мис овца

Мис овца је нова и прва домаћа месната раса. Настала је дугогодишњм радом наших научника. Добијена је методом сложеног укрштања, коришћењем следеће три расе оваца: пиротска праменка, виртемберг и ил де франс. Она је део нашег поднебља, потпуно прилагодива на услове наше средине.

Мис је меснати тип овце, јаке конституције, са изузетним својствима меса.

Издржива и дуговечна, лако прилагодљива условима животне средине. Глава је фина, средње дужине и ширине. Врат висок меснат и кратак. Груди широке и дубоке.

Грудна кост истакнута напред. Одликује се израженом ширином, нарочито у пределу сапи и бутова и великом ширином леђа. Ноге су средње висине, широко и правилно постављене.

Овце ове расе су беле боје, без флека обрасле белом вуном по целом телу укључујући и ноге до скочног зглоба. Принос вуне код оваца је 4-5 кг, код овнова 6-8кг

Јагњад се рађају са просечном масом од 4-5 кг, са дневним прирастом од 300 гр, тако да се у узрасту од 90 дана достиже маса од 30-35 кг, док маса двиски са 12 месеци износи 60-65 кг. Полну зрелост достиже са 6-8 месеци, што је сврстава у ред раностасних популација.

Прву оплодњу треба обавити са 10-12 месеци. У оптималним условима гајења (пре свега правилне исхране) оплодња и јагњење се могу одвијати током целе године. Спада у ред популација веће

Систем заштите животне средине- стандард ISO 14001

Дејство штетних утицаја на животну средину постаје све значајнији проблем широм света. Захтеви да се смањи штетни утицаји долазе из више извора: државног врха, регулаторних тела, струковних асоцијација, купаца и потрошача, запослених, акционара и др. Социјални притисци су такође изражени, а потичу од заинтересованих страна као што су потрошачке, еколошких и мањинских невладиних организација (НВО), академске заједнице и др.

Основни циљ увођења стандарда ISO 14001 је да утиче на све аспекте очувања животне околине који су под директном контролом пословних организација. Најзначајнији разлози за увођење стандарда ISO 14001 су:

- Законска регулатива
- Неконтролисано загађење животне околине
- Тежња за рационалнијим коришћењем обновљивих извора
- Јачање свести о значају очувања животне средине и др.

Успостављање стандарда ISO 14001 организацијама нуди бројне предности. Примена овог стандарда повећава углед код добављача и купаца којима је све битнија питања очувања животне средине.

плодности, од 100 ојагњених грла добије се 130-160 јагњади.

Оно што је чини посебном је висок квалитет меса. Месо је мраморирано масним ткивом и богато протеинима, то га чини вредним и укусним. Мис овца служи за интензивну производњу меса. Има и добру млечност, у току лактације даје око 70 кг млека са 7,07 % млечне масти, што позитивно утиче на развој подмлатка током периода дојења.

Дипл. инг Љиљана Ђурчић

ISO 14001 је међународно прихваћен стандард који се односи на менаџмент животне средине и одрживи развој. Овај стандард има за циљ да обезбеди равнотежу између очувања животне средине уз одржавање профитабилности производње. ИСО 14001 је успоставила Међународна организација за стандардизацију, а своје порекло вуче из стандарда ISO 9001.

Овај стандард је успостављен 90-тих година прошлог века и до сада је доживео неколико ревизија, а последња је извршена 2004. године. Увођење стандарда ISO 14001 није законски обавезујуће, а могу га примењивати организације које се баве разним делатностима.

Пословање организација које се одлуче за увођење овог стандарда подлежу контроли од стране независних сертификационих тела, које издају одговарајуће сертификате као доказ усаглашености пословања са одредбама стандарда ISO 14001.

Економске предности се односе на смањење употребе енергије и других ресурса, смањење отпада и редукацију штетних гасова.

Дипл. инг Радован Шеварлић

Преглед цена са пијаца у Чачку

Преглед цене воћа		Преглед цене поврћа		Сточна пијаца	
Банана	80-100	Броколи	80-100	Телад мушка	350
Грејфрут	90	Кромпир	30-40	Телад женска	300
Нар	150	Цвекла	40	Јунад	160
Лешник	800	Карфиол	120-130	Краве за клање	90
Јабука	40-70	Краставац	50-60	Прасад до 15 кг	180
Крушка	50-70	Лук Црни	40-50	Прасад до 25 кг	200
Лимун	220-250	Лук бели	400-500	Товљеници	140-160
Поморанџа	60	Парадајз	150	Јагњад	200-230
Шљива	200	Пасуљ	180-200	Овце	120
Смоква	200	Шаргарепа	50	Овнови	110-120
Ораси	700	Шампињони	180	Јарад	140

Зелена пијаца /воће/ поврће

Понуда сезонског воћа на зеленој пијаци је солидна за доба године. Цене се нису мењале у односу на предходне седмице. Лимун се продаје и даље по цени од 100 динара за килограм. Лешник је 800 динара и ораси по цени од 600 до 700 динара. Крушка по цени од 50 до 70 динара, киви по цени од 150 динара за килограм. Банане по цени од 80 до 90 динара за килограм. Добра је понуда јабука и цена се креће од 40 до 70 динара за килограм. Мандарине се продају по цени од 100 динара за килограм. Грожђе по цени од 150 динара. Карфиол по цени од 120 за килограм. Спанаћ се продаје по цени по цени од 120 динара за килограм. Цвекла се продаје по цени од 40 до 50 динара. Током ове недеље у продаји је и паприка по цени од 200 динара за килограм.

Цене са сточне пијаце:

Током децембра месеца није било значајнијих пораста цена прасади, јачо дуг период је била цена од 160 до 170 динара. Нешто значајнији раст цене се бележи током ове седмице тако да се мање и веће категорије прасади могу се наћи по цени од 180 до 200 динара. Цена јагњади је од 220 до 230 динара, доминира цена од 230 динара. Цена дебелих свиња је од 140 до 160 динара. Доминира цена од 150 динара за дебеле свиње.

ПССС ЧАЧАК

Снежана Драгићевић-Филиповић

